

Elinor Goldschmied i Košara s blagom

Sonia Jackson

Osvrt profesorice Sonia Jackson na život Elinor Goldschmied, jedne od prvih stručnjakinja na području ranog odgoja i obrazovanja, čiji rad i nakon njezine smrti nastavlja utjecati na teoriju i praksu današnjice.

Životni i radni vijek Elinor Goldschmied trajao je gotovo cijelo 20. stoljeće. Čak i u dobi od 95 godina još je uvijek predavala i inspirirala nadolazeće generacije roditelja i stručnjaka za rano djetinjstvo diljem svijeta. Tijekom svoje duge i raznovrsne karijere uvela je važne inovacije i nove ideje u sve aspekte rada u ranom djetinjstvu, no doprinos koji je ona sama smatrala najvažnijim jest *Košara s blagom*. Elinor sam upoznala na seminaru tijekom kojeg je sudionicima prezentirala ideju *Košare s blagom*. Soba je bila u potpunom mraku, a naš zadatak je bio da jedni drugima prosljeđujemo niz predmeta te da nešto o njima kažemo. Vladala je zbunjujuća tišina. Kad su se svjetla upalila, u rukama smo držali plastične igračke kakve su uobičajene u jaslicama. Svjetla su se ponovno

ugasila i krenulo je dodavanje druge grupe predmeta. Ovaj put smo imali itekako mnogo dojmova koje smo željeli izraziti. Kad su se svjetla upalila, otkrili smo predmete svih oblika i veličina, uključujući mnoge koji se mogu naći u kuhinji (ali bez oštrih rubova), poput velikih kamenčića, česera, limuna i zelene jabuke. Ono što je svim predmetima bilo zajedničko je da su prirodni.

Košara s blagom osmišljena je za određeno razdoblje u životu djeteta, obično od 6 do 9 mjeseci kad su djeca sigurna u sjedećem položaju, ali se još uvijek samostalno ne kreću. Košara mora biti izrađena od čvrstih, prirodnih materijala, s ravnim dnom i niskim ravnim stranicama te bez drški. Košara ne bi smjela biti manja od 351 mm u promjeru i 101-125 mm visoka kako

bi se osiguralo dovoljno prostora za niz raznih predmeta koji privlače pažnju djeteta - u našoj knjizi¹ dajemo prijedloge za više od 100 različitih predmeta, od kojih se mnogi mogu nabaviti besplatno ili po vrlo pristupačnoj cijeni. Majke i odgajatelji, s kojima sam radila niz radionica na temu *Košare s blagom*, uvijek se iznenade otkrićem da se mala djeca mogu tako dugo koncentrirati na istraživanje i odabiranje predmeta iz *Košare* - često i dulje od sat vremena. Bebe koje sjede uz *Košaru s blagom* očigledno se zabavljaju, što pokazuju osmijesima, gugutanjem, malim uzvicima i intenzivnošću izražaja. No,

Košara s blagom

Alice (8 mjeseci) pažljivo promatra novi predmet koji je odgajateljica stavila u košaru. To je limun - on predstavlja koncentrat olfaktivnih, vizualnih i taktilnih senzacija. Benedetta (13 mjeseci) je znatizeljna i primjećuje se Alice, koja dijeli svoja otkrića sa njom.

Crni gumeni poklopac,
kartonska tuba,
metalna kutija... Svaki
predmet predstavlja mali
svijet kojeg treba otkriti.

osnovna svrha *Košare* je edukacijska. Predmeti u *Košari* su odabrani da stimuliraju bebinih pet osjetila: okus (sve se stavlja u usta u toj dobi), vid, sluh, njuh i dodir. Najvažnije od svega je da beba uči odabirati, što je, kako je Elinor često isticala, osnovni zahtjev suvremenog života.

Odgajatelji koji nisu upoznati s *Košarom*, suočeni su s velikim iskušenjem da djeci dodaju predmete te izgovaraju njihove nazive. Elinor je inzistirala na tome da odrasle osobe koje nadgledaju aktivnost s *Košarom* trebaju tiho sjediti na niskom stolcu i ne intervenirati ili govoriti osim u slučaju nepovoljne situacije kad je potrebno utješiti dijete i iskazati mu ljubav. Mozak memorira osjetilna iskustva koja potiče *Košara* te ih kasnije, s početkom razvoja mobilnosti i govora,

stavlja na raspolaganje za korištenje, uživanje i nadogradnju. Sadržaj *Košare* potrebno je kontinuirano razvijati i mijenjati kako bi se zadržao interes djece. Također, sadržaj je potrebno je redovito kontrolirati i održavati kako bi predmeti ostali čisti i u dobrom stanju. Predmete s kratkim vijekom trajanja treba mijenjati za svaku radionicu.

Elinorina glavna poruka mogla bi se sažeti u njezinom najdražem citatu pjesnika Williama Blakea: 'Tko želi drugome činiti dobro, mora to činiti malo po malo.' Kritičkim ispitivanjem svakog aspekta života u kontekstu ranog djetinjstva, kako za djecu tako i za osoblje, svakodnevna rutina može iznjedruti još više vrijednosti te postati ugodnija za sve. Imala sam privilegiju

raditi s Elinor i promatrati njezin rad tijekom niza godina. Veliko je zadovoljstvo vidjeti da je toliko mnogo njezinih ideja danas dio općeprihvaćenih razmišljanja i prakse ranog djetinjstva.

Fotografije koje ilustriraju članak objavljene su ljubaznošću Barbare Ongari, a prikazuju Elinor Goldschmied tijekom njezinog posljednjeg posjeta Italiji.

Fotografije koje prikazuju uporabu *Košare* s blagom fotografirala je Antonella Svaldi (Documentazione Nido of University of Trento).

Reference

1 *People Under Three: young children in day care* (2nd edition), Elinor Goldschmied and Sonia Jackson, Routledge 2004.

Sonia Jackson je profesorica obrazovanja i socijalne skrbi na istraživačkom odjelu Obrazovnog instituta Thomas Coram (Thomas Coram Research Unit).

Pietro (9 mjeseci) se pridružuje Alici i Benedetti. Mjima prilazi i Mattia (12 mjeseci). Otkošare s blagom nalazi se trenutno četvero djece. Svako dijete odabire predmet i istraživanje se nastavlja...

